

Protipožiarna nádrž Vyšný tajch – Ľubochnianska dolina

Odštepny závod Liptovský Hrádok, organizačná jednotka štátneho podniku Lesy SR š.p., realizuje od júla 2008 výstavbu protipožiarienej nádrže Vyšný tajch. Projekt sa uskutočnil v Ľubochnianskej doline, vo Veľkej Fatre, ktorá je od roku 2002 národným parkom. V Programe rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 je táto oblasť zaradená medzi lesy s vysokým stupňom ohrozenia lesným požiarom. Dôvodom výstavby je nedostatok protipožiarienej vody, v dôsledku čoho, sú požiare v tejto oblasti ťažko uhasiteľné. Požiare sa doteraz hasili najmä pomocou vrtuľníkov s hasiacimi vakmi, ktoré používajú vodu z nádrže Hrabovo v Ružomberku. Plánovaný koniec projektu je stanovený na november 2009.

Chronológia projektu:

Júl 2008 – začiatok výstavby

Júl 2009 – slávnostné otvorenie Protipožiarienej nádrže Vyšný tajch

November 2009 – ukončenie projektu

Pôvodný tajch sa v minulosti používal na splavovanie dreva. Pred zavedením železničky v tejto oblasti sa zväzanie dreva uskutočňovalo splavovaním po rieke Ľubochnianka a jej tajchoch, ktoré súčasne slúžili aj ako zásobárne vody. V súčasnosti je v Ľubochnianskej doline v rekonštrukcii len jeden z dvoch historických prírodných tajchov - Vyšný tajch. Na druhom - Nižnom tajchu sa zatiaľ neplánujú renovačné práce.

Samotná stavba sa skladá z dvoch objektov: hrádze protipožiarienej nádrže a nádržného priestoru a prítokového koryta. Celková vodná plocha po napustení tajchu je 0,50 ha s retenčnou kapacitou 8012 m³ vody. Výška hrádze je 7 m. Súčasťou stavby je aj nový mních (výpusť), sklz, rybochod a zrubové priečne prahy.

Financovanie stavby vo výške cca 570 tisíc euro bolo pokryté zo zdrojov Lesov SR, š. p., Generálne riaditeľstvo Banská Bystrica. Tieto prostriedky budú prefinancované na základe zmluvy s Pôdohospodárskou platobnou agentúrou z Programu rozvoja vidieka SR na obdobie 2007 – 2013.

Na projekte spolupracovali Lesy SR, š.p, Banská Bystrica, Odštepny závod Liptovský Hrádok ako iniciátori projektu. Konzultácie prebehli so Správou Národného parku Veľká Fatra, ktorá je zároveň správcom toku, na ktorom je vybudovaný tajch. Na výstavbu bolo potrebné povolenie Obvodného úradu životného prostredia v Ružomberku (Úsek štátnej vodnej správy). Proti výstavbe neboli nijaké závažné námietky, pripomienky a odporúčania boli riešené v rámci konzultácií. V rámci konzultácií s danými orgánmi sa skonštatovalo, že stavba nespôsobí nijaký neprirodzený zásah do miestneho ekosystému.

Tajch ponúka aj ďalšie možnosti využitia okrem protipožiarienej retenčnej nádrže. Samotný OZ Liptovský Hrádok v tejto oblasti pripravuje vybudovanie rybárskeho revíru. Okrem tohto budúceho revíru sa v správe OZ Liptovský Hrádok nachádza 7 fungujúcich rybárskych revírov, z toho 3 vodné nádrže – tajch na Lackovej, tajch na Malužinej a prečerpávací nádrž Čierny Váh (kde sa napríklad úspešne odchováva lipeň). Ďalšie rybárske revíry sú vodné toky – Ľubochnianka, Malužiná, revír Čierny Váh č.1 a Čierny Váh č.3. V rybárskych revíroch sa predávajú buď denné alebo sezónne povolenia. (V cene od 15 euro na denné povolenie po 299 euro na sezónne povolenie.) Tieto sú vydávané samotným ministerstvom pôdohospodárstva, štátnym podnikom Lesy SR alebo OZ Liptovský Hrádok. Ich počet je limitovaný len úživnosťou revírov.

Diverzifikácia činností vzhľadom na rekonštrukciu tajchu je možná vo viacerých oblastiach. Plánuje sa teda využívanie tajchu na rybárske účely, čo bude mať pre závod ekonomický prínos súvisiaci s predajom ďalších rybárskych povoleniek. OZ Liptovský Hrádok sa snaží vyjsť v ústrety rybárom a robí opatrenia, ktoré prispievajú rybolovu, napríklad čistenie brehov pre lepšiu prístupnosť. Následne sa aj s rybárskym využívaním budú musieť vylepšiť rekreačné a turistické služby. V blízkosti tajchu sa nachádzajú aj chaty s správou OZ Liptovský Hrádok, ktoré sa prenajímajú turistom a rybárom. Lokalita Ľubochnianskej doliny sa bude využívať aj na lesoturistiku a environmentálnu výchovu detí a mládeže.